

K.T. DE DIJLEZONEN

DE DAME IN HET BUSJE

ALAN BENNETT

REGIE
JO MATTHIJS

MEER WETEN OVER DE DIJLEZONEN OF
ZIN OM MEE TE WERKEN AAN EEN
PRODUCTIE? CONTACTEER ONS!

INHOUD

Cast en crew

Het stuk

De auteur - Alan Bennett

De regisseur - Jo Matthijs

Visie van de regisseur

Dakloosheid in België

 Belfius

CAST EN CREW

REGIE
Jo Matthijs

SOUFFLEUR
Mia Van Langendonck

SCENEREGIE
Elisabeth Oyen

GELUID
Wim Sintubin

LICHT
Luuk Baltussen

DECORONTWERP
Willy Vandezande

DECOR
Tom Vandeweyer, Philippe Mommens,
Elisabeth Oyen, Robin Vancuyck, Femke Wilberts, Herre
Hemelings, Kristoff Fluyt

KAARTENVERKOOP
Chantal Leblanc

Miss Shepherd - Roos Wuyckens

Alan Bennett - Frank De Beule
Alan Bennett 2 - David Willems

Moeder - Catherine Van Dessel

Rufus - Frans Pierson
Pauline - Chantal Leblanc

Sociaal Assistent - Jasper Driesmans

Underwood - Geert Dooms

Dokter van miss Shepherd - Gert Bonkowski

Interviewer - Gert Bonkowski

Leo Fairchild - Gert Bonkowski

Ambulancier - Geert Dooms

Dokter van moeder - Catherine Van Dessel

HET STUK

"De dame in het busje" is een tragikomisch toneelstuk van de Britse auteur Alan Bennett, gebaseerd op een waargebeurd verhaal uit zijn eigen leven. Het stuk vertelt het bijzondere verhaal van de relatie tussen Bennett en de excentrieke dakloze vrouw Miss Mary Shepherd, die jarenlang in een aftandse bestelwagen woonde in een straat in de Londense wijk Camden.

Wanneer Miss Shepherd na klachten van buurtbewoners steeds verder door de straat wordt verdreven, biedt Bennett haar uit medelijden een tijdelijke parkeerplaats aan op zijn oprit. Wat bedoeld is als een oplossing voor enkele maanden, groeit uit tot een situatie die vijftien jaar zal duren. Gedurende die tijd wordt de norse, eigenzinnige en vaak ondankbare vrouw een vaste aanwezigheid in zijn leven.

Naarmate het verhaal vordert, ontdekt Bennett dat achter de zonderlinge dakloze een complexe levensgeschiedenis schuilgaat. Miss Shepherd blijkt ooit een veelbelovende pianiste te zijn geweest en draagt een zwaar verleden met zich mee, gekenmerkt door religieuze dwang, psychische problemen en schuldgevoelens over een verkeersongeval waarvoor zij denkt verantwoordelijk te zijn. Haar angst voor de politie en haar wantrouwen tegenover de buitenwereld verklaren gedeeltelijk waarom zij ervoor kiest in haar busje te blijven leven.

't Natuurtje
Enkel primeurs!

Brusselsestraat 34
3000 Leuven

Tel/Fax: 016/20.23.18

info@natuurtje.be
www.natuurtje.be

Ontdek ook onze:

- fruitsalade
- salad bar
- soep
- ovenschotels
- fruitmanden
- BBQ assortiment

HOLLANDS
HOF

Brusselsestraat 80
3000 Leuven
Tel. 016 29 43 29

www.bloemenhollandshof.be

Een bijzonder dramaturgisch element is dat Bennett zichzelf opsplitst in twee personages: één Bennett beleeft de gebeurtenissen, terwijl een tweede Bennett als schrijver en observator commentaar geeft op wat er gebeurt. Hierdoor krijgt het publiek niet alleen inzicht in Miss Shepherd, maar ook in de twijfels, schuldgevoelens en nieuwsgierigheid van de auteur zelf.

Het stuk balanceert voortdurend tussen humor en ontroering. De vaak komische botsingen tussen Bennett en Miss Shepherd worden afgewisseld met momenten van mededogen en reflectie over eenzaamheid, menselijke waardigheid en verantwoordelijkheid voor anderen. Uiteindelijk groeit tussen beide personages een onverwachte vorm van verbondenheid.

Na de dood van Miss Shepherd blijft Bennett achter met de vraag in hoeverre hij haar werkelijk heeft gekend en of hij haar vooral hielp uit medelijden, uit nieuwsgierigheid of uit oprechte genegenheid. De dame in het busje is daarmee niet alleen het verhaal van een bijzondere vriendschap, maar ook een subtiele beschouwing over menselijkheid, sociale uitsluiting en de dunne grens tussen zorg voor een ander en het observeren van die ander als schrijver.

Al ruim 40 jaar wordt onze slagerij uitgebaat met een passie voor het vak. Waarbij wij ambacht en kwaliteit hoog in het vaandel dragen. Wij werken op maat en verwerken ons runds- en varkensvlees van kop tot staart om op die manier duurzaam te kunnen produceren.

Wij verwelkomen u graag in onze winkel

U kan bij ons terecht voor:

- Uitgebreid gamma vers vlees
- Zelfgemaakte charcuterie
- Verse vleesbereidingen
- Onze eigen salades
- Huisbereide maaltijden
- Een lekker stukje kaas
- De specialere bieren

Open van dinsdag tot zaterdag.
Wacht u niet graag in de winkel?
Geef uw bestelling door via onze website en wij zetten uw bestelling klaar.

www.slagerijox.be
info@slagerijox.be
 Facebook: slagerij OX
 016 23 02 83

Brusselsestraat 98
3000 Leuven

Spaar met Joyn nu ook in onze winkel voor leuke beloningen.

DE AUTEUR - ALAN BENNETT

Wanneer men het heeft over het naoorlogse Britse theater, valt de naam van Alan Bennett vrijwel onvermijdelijk. Toch is Bennett (°1934) een schrijver die zich altijd met enige tegenzin liet verheffen tot de status van nationaal monument. Hij is de man die enkele van de meest geliefde toneelstukken, filmscenario's en televisieteksten van Groot-Brittannië schreef, maar die zichzelf steevast omschrijft als "gewoon een schrijver". Die combinatie van uitzonderlijk talent en hardnekkige bescheidenheid vormt misschien wel de sleutel tot zijn unieke plaats in de Engelse cultuur.

Bennett groeide op in Leeds, in een arbeidersgezin waarin verhalen, observatievermogen en een scherp gevoel voor menselijke eigenaardigheden vanzelfsprekend waren. Zijn vader was slager, zijn moeder kampte met periodes van psychische kwetsbaarheid. Die achtergrond zou later een blijvende invloed hebben op zijn werk.

©Alan Warren, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Bennett ontwikkelde een bijzondere gevoeligheid voor mensen die aan de rand van de samenleving leven: ouderen, eenzamen, buitenbeentjes en mensen die niet helemaal lijken te passen binnen de verwachtingen van hun omgeving. In zijn stukken worden zij zelden bespot; eerder worden zij met een mengeling van mildheid, nieuwsgierigheid en ironie geportretteerd.

Na studies geschiedenis aan de University of Oxford leek aanvankelijk een academische carrière voor de hand te liggen. Toch bleek het theater een aantrekkelijker laboratorium voor zijn nieuwsgierigheid naar mensen. Die academische achtergrond bleef echter zichtbaar in zijn werk: Bennett schrijft met de precisie van een historicus en de empathie van een romanschrijver. Zijn stukken tonen steeds opnieuw hoe grote maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar worden in het leven van gewone mensen.

Zijn doorbraak kwam in 1960 met *Beyond the Fringe*, de legendarische satirische revue die samen met onder anderen Peter Cook en Jonathan Miller werd opgevoerd. Het succes was enorm en maakte van Bennett in één klap een publieke figuur. Opmerkelijk genoeg bleef hij zich ook daarna gedragen als iemand die toevallig in de schijnwerpers was beland. Die houding zou zijn hele carrière kenmerken. In interviews spreekt hij geregeld over zijn blijvende verlegenheid en zijn gevoel nooit helemaal tot de culturele elite te behoren, ondanks zijn opleiding aan Oxford en zijn indrukwekkende oeuvre.

Wat Bennett onderscheidt van vele andere humoristen, is zijn vermogen om komedie en melancholie met elkaar te verweven. Zijn humor is zelden luidruchtig en wordt vaak omschreven als "understatement", maar dat begrip doet hem eigenlijk tekort. Zijn komische kracht ligt niet in het vertellen van grappen, maar schuilt in een droge observatie, een onverwachte vergelijking of een ogenschijnlijk terloopse opmerking die een hele wereld blootlegt.

SPAR**Winksele**

De betere verswinkel in de buurt

- Geselecteerd aanbod dagverse groenten en fruit.
- Charcuterie, vers van het mes en een fraaie kaasafdeling.
- Eigen ambachtelijke beenhouwerij en traiteurkeuken.
- Dagvers brood; broodjes en koeken ter plaatse gebakken.

Bestellingen worden netjes afgewerkt en we gaan op zoek naar producten waar je van houdt

Ruime openingsuren; maandag 12.30u – 19.00u, di, woe, do, vrijdag 8.15u – 19.00u, zaterdag 8.15u – 18.00u, zondag van 8.00 uur tot 12.30 uur.

Je vindt ons in Winksele dorp: Termerestraat 19. Er is voldoende parking.

tel/fax : 016/253672 - E mail : Sparwinksele@skynet.be - Facebook : www.facebook.com/sparwinksele

SPAR Retail is een dochter van de

Een succesvol seizoen gewenst !!
www.timory.be

Een bekend voorbeeld van zijn zelfrelativerende stijl is zijn uitspraak dat hij zich bevindt in het vakje "no threat" – iemand die door iedereen sympathiek wordt gevonden omdat niemand hem als gevaarlijk beschouwt. Zelfs wanneer hij zichzelf een nationale schat ziet worden, blijft hij die reputatie met zachte spot benaderen. In zijn recent gepubliceerde dagboeken schrijft hij bijvoorbeeld over zijn negentigste verjaardag: "90 is not a goal." Daarmee relativeert hij onmiddellijk een leeftijd die door de buitenwereld als een uitzonderlijke prestatie wordt beschouwd.

Elders merkt hij op dat hij zich nog steeds niet echt volwassen voelt: "I feel I am not yet grown up." Zulke uitspraken zijn tegelijk grappig en ontroerend. Ze tonen een man die ondanks zijn leeftijd, roem en status blijft twijfelen aan zichzelf.

Die combinatie van humor en kwetsbaarheid vormt wellicht zijn grootste talent. Waar veel satirici afstand creëren tussen zichzelf en hun onderwerp, plaatst Bennett zichzelf nadrukkelijk mee in het vizier. Hij lacht nooit uitsluitend met anderen; hij lacht minstens evenveel met zichzelf.

De humor van Bennett komt voort uit een bijna onuitputtelijke nieuwsgierigheid naar mensen. Bennett observeert niet vanuit een verheven positie, maar vanuit de houding van een geïnteresseerde voorbijganger. Zijn dagboeken, essays en toneelstukken tonen een schrijver die gefascineerd is door kleine menselijke gewoontes, eigenaardige gesprekken en schijnbaar onbelangrijke gebeurtenissen. Waar anderen grootse thema's zoeken, vindt Bennett betekenis in een gesprek aan een bushalte, een mislukte sociale ontmoeting of een buurvrouw die weigert zich aan maatschappelijke conventies te houden.

Die nieuwsgierige blik bereikt wellicht haar hoogtepunt in "The Lady in the Van" (1989). Het stuk is gebaseerd op de waargebeurde geschiedenis van Miss Mary Shepherd, een dakloze vrouw die gedurende vijftien jaar met haar busje op Bennetts oprit woonde.

In minder vaardige handen had dit verhaal kunnen uitmonden in een sentimentele vertelling of een karikatuur. Bennett kiest echter voor een andere aanpak. Hij blijft observeren, vragen stellen en twijfelen. Hij probeert Miss Shepherd niet volledig te verklaren, maar toont haar als een complex mens, vol tegenstrijdigheden. Tegelijk stelt hij ook zichzelf in vraag: hielp hij haar uit mededogen, uit schuldgevoel of omdat hij als schrijver gefascineerd was door haar aanwezigheid? Die bereidheid om ook zijn eigen motieven kritisch te onderzoeken, geeft zijn werk een bijzondere intellectuele eerlijkheid.

Een ander kenmerk van Bennett is zijn afkeer van pretentie. Hoewel zijn stukken vaak maatschappelijke kritiek bevatten, vermijdt hij grote ideologische verklaringen. Zijn werk vertrekt bijna altijd vanuit concrete mensen en herkenbare situaties. In "The History Boys" onderzoekt hij bijvoorbeeld onderwijs, kennis en ambitie, maar steeds via de levens van individuele leerlingen en leraren. Hetzelfde geldt voor zijn beroemde reeks monologen "Talking Heads", waarin ogenschijnlijk gewone mensen langzaam hun verborgen verlangens, teleurstellingen en illusies prijsgeven.

Op hoge leeftijd bleef Bennett schrijven, observeren en publiceren. Zijn dagboeken tonen een auteur die met dezelfde aandacht kijkt naar politieke veranderingen als naar een eekhoorn die de voederbak in zijn tuin plundert. In een interview uit 2016 merkte hij op dat hij probeert "niet als een oude zeur te klinken", een uitspraak die typerend is voor zijn combinatie van zelfspot en zelfbewustzijn. Zelfs wanneer hij nadenkt over ouder worden, ziekte of sterfelijkheid, blijft zijn toon licht, geestig en menselijk.

DE REGISSEUR

Al enkele jaren schrijven we in onze programmaboekjes niet enkel over de auteur van het stuk, maar ook over de regisseur ervan. Zo hopen we u, onze toeschouwers, inzicht te geven in de mens achter de regietafel in een poging u de kans te geven diens keuzes voor de productie die u komt aanschouwen, beter te begrijpen. Naast de auteur drukt immers ook de regisseur zijn stempel, mogelijk nog meer dan de auteur overigens, op de voorstelling.

Jo is natuurlijk geen nobele onbekende. Hij heeft de dubieuze eer om het lid met de meeste ancienniteit van onze vereniging te zijn (2025-2026 is zijn 62^e seizoen!).

Als “kind van twee Dijlezonen” (zijn ouders waren immers beiden lid bij de Dijlezonen) en met een grootmoeder die “in den theater” – zoals de stadsschouwburg genoemd werd in de volksmond – werkte, was het bijna een evidentie dat de kleine Jo (toen nog Jos – of Joske genoemd) op een zeker ogenblik zijn opwachting zou maken op de planken.

Dat debuut kwam in 1964, hij was toen 10 jaar oud, als Ralph Hilliard in “De fiets aan de deur”. De theatermicrobe sloeg toe en Jo geraakte verknocht aan De Dijlezonen. Hij speelde bijna jaarlijks, sommige seizoenen zelfs in meer dan één productie.

M a t t h y s

A d v o c a t e n

Een een dikke tien jaar na zijn debuut op de planken, eind 1977, trad Jo toe tot het bestuur van De Dilezonen en nog eens een dikke tien jaar later werd hij voorzitter en artistiek leider van onze vereniging.

Het valt dan ook niet te ontkennen dat Jo op meer dan één vlak zijn stempel heeft gedrukt op De Dilezonen en bij uitbreiding het Leuvense amateurtheater.

In 2000 besliste Jo, eerder bij toeval en zoals altijd om zijn kring vooruit te helpen, om zelf plaats te nemen achter de regietafel. Zijn eerste voorstelling "Jij en hij - ik en zij" werd een succes. Jo maakte de keuze om dit stuk te laten spelen in de oorspronkelijke jaren '20 van de vorige eeuw. Een keuze die hij zichzelf achteraf gezien ongetwijfeld niet zou beklagen, maar tijdens het productieproces des te meer.

Kijk, Jo is "a sucker for details", zoals ze dat over de kleine plas zeggen. Wanneer hij ervoor kiest om iets in een bepaalde tijd te plaatsen, en daarbij kiest voor een realistisch driewanden-decor, dan heeft dat onvermijdelijk tot gevolg dat alles moet kloppen. Tot in het kleinste detail onderzocht hij de kapsels, de kledij, de attributen. En uiteindelijk klopte "alles" ook (met dank aan de schitterende ploeg waarmee hij zich wist te omringen). Ook de producties die volgden waren gekenmerkt door prachtige decors en enscenering.

"De dame in het busje" is een schitterend stuk. Daar kunnen geen doekjes om gewonden worden. Maar in de verkeerde handen zou een dergelijke voorstelling al snel veranderen in een tragische klaagzang over de vierde wereld. Met een dergelijke invulling zouden we deze prachtige tekst en de auteur - een man met die net als Jo over een fikse dosis zelfrelativering beschikt en die een absoluut gebrek aan overdreven dramatiek in zijn hele wezen uitstraalt - geen eer aandoen.

KAPP.R

enkel op afspraak - Tel. 016 20 40 18

openingsuren

dinsdag t/m vrijdag
zaterdag
zondag & maandag

van 9u00 tot 18u00
van 8u00 tot 16u00
gesloten

KAPP.R - Tervuursesteenweg 2a - 3000 LEUVEN

Met de jaren – alleen Jo zelf kan u vertellen of het kwam uit pure vermoeidheid, een natuurlijke evolutie dan wel de stukken die hij door de leescommissie kreeg voorgeschoteld – kwam zijn focus meer te liggen op zogenaamde “acteursstukken”. Stukken die het niet moesten hebben van de schitterende decors (al zat en zit er achter ieder decorstuk nog steeds een hele gedachtengang!) maar van het spel. Jo ontpopte zich tot een sterke acteursregisseur. Tekst moet oprecht zijn. Iedereen die met Jo heeft gespeeld, hoort ook lang na de dernière nog “Ik geloof u niet” ergens achterin zijn hoofd wanneer een repliek meer op automatische piloot dan met doorleefde subtekst wordt gegeven.

Maar Jo zal zijn spelers daarbij niet aan hun lot overlaten. Zijn ogenschijnlijk eindeloze geduld en zijn voorliefde voor lange nachtelijke repetities (lichtjes gekalmeerd door de beperkingen van het repetitielokaal, tot groot plezier van de acteurs) dagen de acteurs keer op keer uit om na te denken, alert te blijven en bij ieder woord goed te weten waarom het wordt gezegd, waar het personage vandaan komt en waar het naartoe wil. Dit alles geeft de voorstellingen van Jo een extra gelaagdheid en een finesse die niet, of alleszins heel moeilijk behaald kan worden zonder de doorgedreven tekstanalyse die Jo verwacht van zijn acteurs en die hij zelf, maanden voor de start van het repetitieproces, voor elk van zijn producties uitvoert. De voorstellingen van Jo lijken qua spel eerder sober, maar hebben daardoor net als een verfijnd gerecht dat het moet hebben van de perfecte cuisson en niet van één of andere dramatische zware saus, een enorme diepgang en laten sporen na in de ziel van de toeschouwer. Dit alles maakt Jo enorm geschikt om deze “De dame in het busje” in zijn palmares op te nemen.

Al het harde werken van Jo en zijn ploegen doorheen de jaren, wierp al meermaals zijn vruchten af. Zowel in 2017-2018, 2018-2019 vielen de producties van Jo in de prijzen. In 2017-2018 kregen zijn twee hoofdrolspelers een nominatie voor het Fiere Margrietjuweel, de Oscars voor beste acteur/actrice van het Leuvense amateurtheater. Eén van hen won toen zelfs het felbegeerde beeldje, dat ze eerder al eens in ontvangst mocht nemen, ook voor een rol in een regie van Jo.

In 2018-2019 kreeg de voorstelling "Desperado" de prijs voor beste productie en won één van zijn vier acteurs datzelfde Fiere Margrietjuweel. Ook voor zijn regie bij een van onze zusterkringen, werd een voorstelling van Jo reeds genomineerd voor beste voorstelling.

Weinig regisseurs doen het hem na.

Dat we als Dijlezonen ongelofelijk trots zijn op "onze" Jo, moeten we u ongetwijfeld niet meer zeggen. Dat we hem ook dankbaar zijn voor zijn niet aflatende inzet en schijnbaar eindeloze energie, zouden we waarschijnlijk veel vaker moeten uitspreken. Laat ons dus toe om hierbij eventjes de "vierde muur" te doorbreken en onze dankbaarheid uit te drukken aan Jo, voor zijn inzet bij deze voorstelling en bij uitbreiding in onze vereniging in de afgelopen 56 jaar.

Merci Jo!

VISIE VAN DE REGISSEUR

'De dame in het busje' noopt tot technische hoogstandjes. Twee busjes - waarvan eentje dan nog een nieuw kleurtje krijgt - die opgereden en weggetakeld worden, een Robin Reliant driewieler die komt opgereden, een woning, een living, verschillende locaties buiten en dat allemaal op één podium. Om dat te realiseren, zie je zo een veelheid aan videobeelden die de verschillende locaties oproepen: de Londense wijk Camden, opritten, een tuin, takelwagens en verschillende modellen van rijdend materiaal. Maar dat gaan we allemaal niet doen.

Het realisme dat al deze props en beelden zou oproepen, kan het stuk zeker sterk ondersteunen. We hebben echter voor een andere optie gekozen, niet zozeer voor realisme, maar wel voluit voor geloofwaardigheid. Makkelijk voor mij, ik laad de last op de schouders van de acteurs 😊.

Geloofwaardigheid blijft toch het belangrijkste in het soort theater dat wij spelen: geloof jij als toeschouwer het verhaal dat we u vertellen? Nemen de acteurs je mee in wat ze zeggen, begrijp en geloof je wat in het binnenste van de personages zit?

Magie op de scène is zoveel sterker dan alleen doorgedreven realisme in decor.

Die geloofwaardigheid is waar de acteurs heel veel mee bezig zijn geweest, ze hebben haar continu, repetitie na repetitie bijgesteld en fijn geschaafd. En dat was geen gemakkelijke opdracht. Het stuk haalt de tijd overhoop en flitst van de ene gedachte naar de andere om uiteindelijk toch de geschiedenis van Miss Shepherd te onthullen.

De evolutie die je de acteurs doorheen de repetities kon zien doormaken verblijdt in ieder geval het hart van deze regisseur. Veel dank voor die voortdurende inzet komt hen dik verdiend toe.

Het verhaal zelf is hartverwarmend maar tevens ook schrijnend. Hoe komt iemand aan de zelfkant van de maatschappij terecht? Welke voorgeschiedenis gaat daarmee gepaard? Wat doet het alleen staan met iemand en wat is de invloed van de tijd op zo'n isolement? En hoe gaat de goegemeente met zo iemand om? De reacties van de buurtbewoners maar vooral de manier waarop Alan Bennett met zichzelf over hoop ligt in zijn relatie met Miss Shepherd toont dit mooi. Het verwijst naar een problematiek die van alle tijden is, denk vandaag maar aan mensen in armoede, aan daklozen, aan vluchtelingen. Welke verantwoordelijkheid hebben we tegenover hen?

Het stuk barst van de waardevolle evocaties van universele menselijke waarden en toestanden. Wat met empathie, vooroordelen en menselijkheid? Tot wat leiden extreme overtuigingen (hier het extreme katholieke geloof van Miss Shepherd) als daar niet meer de nodige reflectie bijkomt en men niet voldoende opkomt voor zichzelf? Hoever rijkt de eigen verantwoordelijkheid? Hoe betrokken zijn instanties en wat is hun vermogen om problemen op te lossen? Welke spanning zit er tussen geholpen worden en opkomen voor eigen autonomie?

Je zal zeker een aantal van deze universele thema's herkennen. ze worden je gepresenteerd met een welwillende glimlach.

Hoewel we niet naar realisme hebben gestreefd in de encenering, valt toch de belangrijke rol van de technische ploeg achter de scène niet te onderschatten om de voorstellingen waar te maken. Decorbouwers, toneelmeesters, mensen voor licht, geluid en grime, kapsters, ontwerpers. Allemaal zijn ze van erg veel belang en verdienen ze mijn welgemeende dank voor het geleverde werk.

Wanneer we hier spreken over waarmaken, dan bedoelen we niet alleen het realiseren van het stuk, maar evenzeer over het 'waar', het 'echt' maken.

Geloof jij ons verhaal?

Paardentransport Leuven

dé betrouwbare partner voor al
uw paardentransportbehoeften!

Bij Paardentransport Leuven verhuren wij wagens speciaal ontworpen voor het veilig en comfortabel vervoeren van paarden. Of het nu gaat om nationaal paardentransport, recreatieve ritten, verhuizingen van paarden of het reserveren van paardentransport voor een ruiterkamp, wij staan voor u klaar.

Wacht niet langer en reserveer vandaag nog bij Paardentransport Leuven
via info@paardentransportleuven.be of +32 474 98 53 68

B-Beauty & Nails

Uw bestemming voor ultieme schoonheid en ontspanning!

Wij bieden o.a. nagelverzorging, gelaatsverzorging, waxing,
pedicure en hot stone massages.

Kom langs en verwen uzelf!

B-Beauty & Nails
Savoyestraat 13
3000 Leuven

+32 465 030 060
www.bbeautyandnails.be

ZIN OM THEATER TE
MAKEN?

Mail naar
artiesten@dijlezonen.be

DAKLOOSHEID, EEN COMPLEX PROBLEEM

Miss Shepherd uit “De dame in het busje” woont al vele jaren op straat. Zijzelf zal dit niet zo bestempelen; ze heeft immers haar voertuig, maar naar officiële definities valt ook zij, die niet over een officieel adres beschikt, onder de teller dakloos. We zien in het stuk dat ze zich ernstig verzet tegen hulpverlening. Zij is eigenzinnig en verkiest haar eigen levensroute uit te stippelen. Is Mary Shepherd daarmee een toonbeeld van mensen in haar situatie? In de navolgende tekst, maken we er even abstractie van dat Miss Shepherd in Groot-Brittannië woont en halen we het fenomeen naar België. Ook bij ons wonen er mensen noodgedwongen in hun auto, op straat, of surfen ze van zetel naar logeerbed, bij gebrek aan eigen vaste verblijfplaats.

Dakloosheid vormt in België een complex maatschappelijk probleem dat niet kan worden herleid tot één enkele oorzaak. Wetenschappelijke studies en officiële overheidsrapporten tonen aan dat dak- en thuisloosheid meestal ontstaan door een combinatie van structurele, economische, sociale en individuele factoren.

Bovendien wijzen recente Belgische tellingen erop dat een aanzienlijk deel van de dak- en thuisloze bevolking niet zichtbaar is in het klassieke straatbeeld. Naast mensen die effectief op straat leven, gaat het ook om personen die tijdelijk bij vrienden of familie verblijven, in kraakpanden wonen of zorginstellingen verlaten zonder duurzame woonoplossing.

De hedendaagse wetenschappelijke literatuur beschouwt dakloosheid steeds minder als een individueel falen en steeds meer als het resultaat van structurele maatschappelijke processen. Een van de belangrijkste factoren is de toenemende druk op de woningmarkt. De huur- en vastgoedprijzen zijn de voorbije jaren sterker gestegen dan vele inkomens, waardoor kwetsbare groepen moeilijk toegang vinden tot betaalbare huisvesting. Mensen met een laag inkomen, alleenstaanden, jongeren die de jeugdhulp verlaten en personen met een migratieachtergrond worden hierdoor disproportioneel getroffen.

Daarnaast spelen armoede en bestaansonzekerheid een belangrijke rol. Personen die afhankelijk zijn van een leefloon, werkloosheidsuitkering of andere sociale steun beschikken vaak over onvoldoende middelen om onverwachte financiële schokken op te vangen. Een jobverlies, ziekte of scheiding kan daardoor snel leiden tot huurachterstand en uiteindelijk tot uithuiszetting.

Ook veranderingen in gezinsstructuren dragen bij tot het probleem. Echtscheidingen, familiale conflicten en intrafamiliaal geweld behoren tot de meest voorkomende directe aanleidingen voor het verlies van huisvesting. Vooral vrouwen en kinderen die vluchten voor partnergeweld lopen een verhoogd risico om tijdelijk dak- of thuisloos te worden.

Hoewel structurele factoren een belangrijke basis vormen, tonen Belgische onderzoeken aan dat psychische problemen en verslavingsproblematieken vaak een versterkende rol spelen. Dakloosheid en geestelijke gezondheidsproblemen beïnvloeden elkaar bovendien wederzijds.

Personen met ernstige psychiatrische aandoeningen hebben vaker moeite om stabiele huisvesting te behouden. Tegelijk leidt langdurige dakloosheid tot verhoogde stress, sociale isolatie en een verslechtering van de mentale gezondheid. Ook middelenmisbruik kan zowel oorzaak als gevolg zijn van dakloosheid. Verslavingsproblemen vergroten het risico op verlies van werk, relationele conflicten en schulden, terwijl het leven op straat het gebruik van alcohol of drugs soms verder versterkt als copingmechanisme.

Een derde oorzaak, zij het een minder zichtbare niet minder belangrijke oorzaak van dakloosheid, betreft de overgang vanuit instellingen naar zelfstandig wonen. Onderzoek toont aan dat sommige personen een psychiatrische instelling, gevangenis, jeugdzorgvoorziening of ziekenhuis verlaten zonder voldoende woonperspectief.

Een belangrijk inzicht uit recente Belgische tellingen is dat dakloosheid veel breder is dan mensen die zichtbaar op straat leven. De ETHOS Light-methodologie, die in België wordt toegepast bij het begroten van de percentages van dakloosheid, omvat ook mensen die noodgedwongen bij familie of vrienden verblijven, wonen in garages, caravans of kraakpanden, of geconfronteerd worden met een dreigende uithuiszetting.

Concept Store

KLEDING, SCHOENEN,
ACCESSOIRES & LIFESTYLE
VOOR DAMES EN HEREN

Naamsesteenweg 382 C&D, 3001 Heverlee
gratis parkeermogelijkheid

volg ons op

instagram: #juneinthecity & #augustinthecitylifestyle

facebook: juneinthecity & augustinthecity

August
in the city
& June

Daardoor liggen de werkelijke aantallen dak- en thuisloze personen aanzienlijk hoger dan klassieke straat- of opvangtellingen suggereren. De Vlaamse extrapolaties op basis van de recente tellingen ramen het aantal dak- en thuisloze personen op meer dan twintigduizend in Vlaanderen alleen. Deze cijfers illustreren dat een groot deel van het probleem zich buiten het zicht van het brede publiek afspeelt.

In het publieke debat leeft soms de veronderstelling dat dak- en thuisloze mensen die geen gebruik maken van hulpverlening eenvoudigweg “geen hulp willen”. Wetenschappelijk onderzoek toont echter aan dat de werkelijkheid veel complexer is. De beperkte bereikbaarheid van bepaalde groepen dak- en thuislozen wordt veroorzaakt door een samenspel van persoonlijke, sociale en structurele factoren. Het gaat daarbij niet om een gebrek aan motivatie alleen, maar vaak om ervaringen van trauma, wantrouwen, psychische problemen, bureaucratische drempels en negatieve ervaringen met hulpverleningsinstanties.

Een eerste belangrijke verklaring is het grote wantrouwen tegenover instellingen en hulpverleners. Veel mensen die langdurig dak- of thuisloos zijn, hebben in hun leven herhaaldelijk negatieve ervaringen opgedaan met overheidsdiensten, jeugdzorg, psychiatrische instellingen of opvangvoorzieningen. Daardoor ontstaat een diepgeworteld wantrouwen tegenover organisaties die hulp aanbieden. Onderzoek naar de ervaringen van dakloze personen met gezondheids- en sociale diensten toont aan dat gevoelens van stigmatisering, discriminatie en gebrek aan respect vaak leiden tot het vermijden van verdere contacten met hulpverleners.

Mensen ervaren soms dat er over hen wordt beslist zonder dat zij inspraak hebben, waardoor hulpverlening eerder als controle dan als ondersteuning wordt gezien.

Daarnaast spelen psychische gezondheidsproblemen een belangrijke rol. Onder dak- en thuisloze personen komen aandoeningen zoals depressie, angststoornissen, posttraumatische stressstoornis (PTSS), persoonlijkheidsstoornissen en psychotische aandoeningen aanzienlijk vaker voor dan in de algemene bevolking. Deze problemen kunnen het vermogen aantasten om afspraken na te komen, vertrouwen op te bouwen of actief hulp te zoeken. Sommige mensen ervaren bovendien achterdocht of paranoia, waardoor zij hulpverleners als bedreigend kunnen beschouwen. Europese studies wijzen erop dat personen met ernstige psychische problemen vaak tussen verschillende diensten vallen omdat geen enkele organisatie zich volledig verantwoordelijk voelt voor hun begeleiding.

Hulpverleners kunnen onbewust herinneringen oproepen aan vroegere gezagsfiguren die als onveilig werden ervaren. Hierdoor reageren sommige cliënten afwerend, vijandig of teruggetrokken op hulpaanbod. Moderne benaderingen binnen de hulpverlening benadrukken daarom het belang van een trauma-sensitieve aanpak, waarbij veiligheid, keuzevrijheid en vertrouwen centraal staan.

Ook middelengebruik kan de bereikbaarheid van hulpverlening bemoeilijken. Problematisch alcohol- of druggebruik komt relatief vaak voor bij mensen die langdurig dakloos zijn. Traditionele hulpverlening stelde in het verleden vaak voorwaarden, zoals abstinentie of deelname aan een ontwenningprogramma, voordat verdere ondersteuning mogelijk was. Onderzoek toont echter aan dat dergelijke voorwaarden voor veel mensen een te hoge drempel vormen. Bovendien geven dakloze personen zelf aan dat zij zich vaak veroordeeld voelen door hulpverleners wanneer zij middelen gebruiken. Dit vergroot de afstand tot de zorg.

Naast individuele factoren bestaan er belangrijke structurele barrières. Veel hulpverlening is georganiseerd volgens complexe administratieve procedures. Inschrijvingen, identiteitsdocumenten, vaste contactgegevens of afspraken op specifieke tijdstippen zijn vaak noodzakelijk. Voor mensen die op straat leven of voortdurend van verblijfplaats wisselen, zijn dergelijke vereisten moeilijk haalbaar.

Een bijkomend probleem is dat sommige opvangvoorzieningen zelf als onaantrekkelijk of onveilig worden ervaren. Vooral collectieve nachtopvang wordt soms vermeden wegens een gebrek aan privacy, conflicten met andere bewoners of angst voor diefstal en geweld. Onderzoek wijst erop dat negatieve ervaringen in opvangcentra ervoor kunnen zorgen dat mensen liever op straat verblijven dan opnieuw gebruik maken van dergelijke voorzieningen. Het weigeren van hulp betekent in die gevallen niet noodzakelijk dat men geen ondersteuning wil, maar eerder dat de aangeboden vorm van hulp niet aansluit bij de eigen behoeften of ervaringen.

Tot slot wijzen onderzoekers erop dat langdurige dakloosheid kan leiden tot een vorm van sociale uitsluiting waarbij mensen zich geleidelijk losmaken van reguliere maatschappelijke structuren. Naarmate iemand langer dakloos is, worden sociale netwerken kleiner en neemt het vertrouwen in de samenleving af. Hierdoor kan een situatie ontstaan waarin hulpverlening als zinloos wordt beschouwd omdat eerdere pogingen geen blijvende verbetering opleverden. Deze zogenaamde "zorgmoeheid" of "institutionele vermoeidheid" maakt dat sommige mensen zich bewust terugtrekken uit het hulpverleningscircuit. Outreachend werken - waarbij hulpverleners actief naar mensen toe gaan in plaats van te wachten tot zij zich aanmelden - blijkt daarom een cruciale strategie om deze groep alsnog te bereiken.

Bronnen

- Carmichael, C. et al. (2023). Barriers and facilitators to health care access for people experiencing homelessness in four European countries. *International Journal for Equity in Health*.
- Canavan, R. et al. (2012). Service provision and barriers to care for homeless people with mental health problems across 14 European capital cities. *BMC Health Services Research*.
- Carver, H. et al. (2020). What constitutes effective problematic substance use treatment from the perspective of people who are homeless? *Harm Reduction Journal*.
- FEANTSA (European Federation of National Organisations Working with the Homeless). From the Streets to Accessing Care: Coordinated Responses to Substance Use and Homelessness.
- Schreiter, S. et al. (2019). Homeless persons' experiences of health- and social care: A systematic integrative review. *Journal of Clinical Nursing*.
- Bassuk, E., Elstad, E., Olivet, J. & Jassil, L. (2010). Outreach and Engagement in Homeless Services: A Review of the Literature.
- <https://www.vlaanderen.be/gezondheid-en-welzijn/armoede/armoedebestrijding-in-vlaanderen/tellingen-dak-en-thuisloosheid>
- <https://www.vlaamsparlement.be/nl/dak-en-thuisloosheid>
- <https://www.kuleuven.be/lucas/nl/Onderzoek/armoede-en-dakloosheid/HousingFirstBelgium>
- www.kenniswest.be/publicatie/pod-mi-focusnota-2024-36-dakloosheid-en-thuisloosheid/252962

